

مهاجر قوم	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
روس ها	سابقه ی حضور روس ها در مشهد به اوایل دوره ی قاجار و بعد از قرارداد ترکمن چای برمیگردد گروه های روس در مشهد: ارامنه، قفقازی ها، مسلمانان، و ساکنان ماوراء دریای خزر و عده ای اهل بخارا				حضور روس ها در بازار های مشهد بسیار پر رنگ بود و برخی سفرنامه نویسان ادعا میکنند که تجارت به کلی در اختیار بازرگانان روس بوده است
	تاسیس کنسول روسیه در مشهد	۱۳۰۸ ق		ولاسف سرکنسول روسیه در مشهد بود	
	مردم شروع به مخالفت با حضور قزاق های روس در مشهد کردند در این راستا مردم به تحریم کالاهای روسی روی آوردند	۱۸ جمادی الاول ۱۳۳۷			
	سیاه ترین روزهای روس ها در مشهد ایامی بود که آنان حرم را به توپ بستند	۱۳۳۰			
	آخرین نیروهای روس در مشهد بعد از جنگ جهانی اول ۲۶ بهمن ماه ۱۲۹۷ مشهد را ترک کردند	۱۳۳۶ ه ق			
	دو اقدام مهم روس ها در مشهد: (۱) احداث درمانگاه خیریه در مشهد (۲) تاسیس بانک استقراضی				

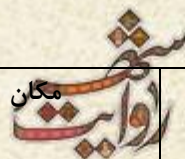

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
روس ها	تئاتر یکی از پدیده های وارداتی روس ها بود که به مشهد آمد و سال ۱۲۹۰ ه ش نقطه ی عطفی در فرهنگ و تئاتر مشهد بود روس ها اولین سینما را نیز در مشهد تاسیس کردند و سینما ملی نخستین سینمای دائمی در مشهد بود که توسط آوانف و نیکلاس علی اف تاسیس شد عکاسی نیز حرفه ای روسی محسوب میشد و نخستین بار توسط روس ها وارد مشهد شد				
	تعداد روس ها در مشهد در دوره ی پهلوی: ۱۵۲ نفر از اتباع شوروی و ۲۰۹ نفر از روس های مهاجر قدیمی از قوم قفقاز و بخارا بودند و در مجموع ۳۶۱ نفر بودند	۱۳۱۳ ش			
	تعطیل شدن کنسولگری روس ها در مشهد	۱۳۱۶			
	اخراج حدود ۳۵۰۰ نفر از مهاجران ایرانی ساکن قفقاز از شوروی	۱۳۱۷ ه ش			این افراد با خود فرهنگ و تفکرات جدیدی را وارد مشهد کردند تشکیل حزب توده نتیجه ی همین مهاجرت بود گسترش بهائیت از دیگر پیامدها بود

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
روس ها	افتتاح مجدد کنسولگری روس ها در مشهد بعد از شروع جنگ جهانی دوم و ورود ارتش سرخ به مشهد	۱۳۲۳ ه ش			
	افتتاح خط پرواز مشهد-تهران	۱۳۲۳ ه ش			
	اقدامات روس ها در خلال حضور در مشهد بعد از شروع جنگ جهانی دوم: تاسیس روزنامه ی اخبار تازه روز، برگزاری نمایشگاه های فرهنگی، برگزاری مسابقات ورزشی، برگزاری کلاس های آموزش زبان روسی، تشکیل خانه ی فرهنگ شوروی و کس در مشهد، راه اندازی رادیو				
	خروج نظامی شوروی فعالیت های فرهنگی شوروی در مشهد همچنان ادامه داشت	۱۳۲۴/۱۲/۱۱			
	تاسیس بیمارستان روس ها در مشهد	۱۳۲۴/۹/۲۵			
	قبرستان روس ها در مشهد که امروزه به پارک دانش در خیابان دانش تبدیل شده از آثار بجا مانده از روس ها در مشهد است				

سلسله رویدادهای هم آفرینی فیلمنامه مبتنی بر هویت	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد			
بخارایی ها	بخارا یکی از مراکز شیعه نشین در آسیای مرکزی بود و این امر سبب مسافرت زائران بخارایی به مشهد میشد در اوایل دوران قاجار تعداد زائرانی که به مشهد از بخارا می آمدند ۱۵ تا ۲۰ هزار نفر تخمین زده شد برخی از این زائران در مشهد ساکن شدند و هسته ی مرکزی مهاجران بخارایی در مشهد را تشکیل دادند که با وجود تعداد کم ثروتمند بودند گروه دوم این مهاجران بخارایی هایی بودن که در زمان استیلای روسیه تزاری و کمونیسم بر بخارا مجبور به کوچ شدند تسلط بلشویک ها بر بخارا نیز موجب مهاجرت گسترده و دسته جمعی شیعیان بخارا به مشهد شد با استقرار نظام کمونیستی در سوریه تردد بخارایی ها به مشهد قطع شد و این مهاجرت در دوره ی رضا شاه پایان یافت			شغل بخارایی های موجود در مشهد :کشاورزی، کاسبی در بازار های اطراف حرم برخی که از نظر مالی در سطح بالایی بودند به تجارت مشغول بودند

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
بخارایی ها	بخارایی ها از واقفان مشهدی بودند از جمله اموال وقفی ایشان میتوان به موارد زیر اشاره کرد یک باب منزل برای استفاده ی زائران بخارایی ،موقوفه ی میرزا احمد خان به نام زوار خانه بخارایی ها موقوفات حاج محمد صادق بخارایی کاروانسرای خواجه خوردو ،مزرعه ی قولقوچان، مزرعه ی کلاته بقال،مزرعه حسین آباد،و کلاته ی شیخ کانلو و چند باب مغازه در بازار های اطراف حرم باغ بخارایی ها که واقف آن مشخص نیست				شغل بخارایی های موجود در مشهد :کشاورزی،کاسبی در بازار های اطراف حرم برخی که از نظر مالی در سطح بالایی بودند به تجارت مشغول بودند
	دکتر احمد علی رجایی بخارایی نوه ی فخرالاسلام بخارایی بود که مهم ترین شخصیت علمی بخارایی ها در مشهد بود وی استاد دانشگاه مشهد بود و در نهایت به ریاست دانشکده ی ادبیات دانشگاه مشهد منصوب شد و بعد از آن به عنوان مدیر کل فرهنگی آستان قدس انتخاب شد که دوران خدمت وی بسیار پر بار بود				آثار ارزشمند دکتر رجایی: فرهنگ اشعار حافظ،فرهنگ بخارایی،رساله ی زبان معیار،تصحیح بستان العارفین و نشر قرآن ایشان در سال ۱۳۵۸ و در سن ۶۲ سالگی فوت کردند

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
بخارایی ها	بخارایی ها از همان ابتدا با آستان قدس ارتباط تنگاتنگی داشته اند از بخارایی های معروف که نامشان در اسناد آستان قدس نیز آمده است میتوان به : احمدبیک بخارایی، حسین بخارایی، محمدرضا بخارایی، عبدالرحیم بخارایی				
سمرقندی ها	تعداد سمرقندی ها برخلاف بخارایی ها زیاد نبوده آنان از آسیای مرکزی به قصد زیارت به مشهد آمدند و در مشهد ماندگار شدند	۱۳۰۸ ه ش			
قفقازی ها	علت مهاجرت قفقازی ها را میتوان تجارت تحصیل و شرایط منطقه ی قفقاز بیان کرد قفقازی های مهاجر در مشهد دودسته بودند عده ای که به جهت فشار های روسیه و تنفر از دولت روسی به مشهد مهاجرت میکردند و تابعیت خود را تغییر میدادند و عده ای که تبعیت روسی خود را حفظ کرده و در سایه ی حمایت روس ها زندگی میکردند				طلاب قفقازی عموماً در مدرسه ی ممیرزا جعفر تحصیل میکردند و تاثیر گذار ترین و پرتحرک ترین طلاب مشهد در دوره ی قاجار بودند

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
قفقازی ها	<p>کربلایی علی تاجر بادکوبه که در اسناد آستان قدس به کلبعلی بادکوبه ای از او یاد میشود از جمله قدیمی ترین واقفان قفقازی در عرصه ی فرهنگی است او اولین وقفنامه مربوط به مسائل فرهنگی و آموزشی به شیوه ی نوین را نوشته است</p> <p>یکی دیگر از واقفان بزرگ قفقازی در مشهد حاجی محمد حسین تاجر قره باغی بوده که موقوفه ی وی یک کاروانسرای بزرگ در مشهد معروف به سرای حسینییه و چند باب دکان بوده است</p>				
	<p>اولین شرکت آبرسانی مشهد نیز توسط عبدالله قره باغی تاجر باشی او شرکتی را بوجود آورد که هرگونه مخارجی برای لوله کشی منازل را تامین کند</p> <p>علاوه بر آن کارخانه ی چراغ برقی که هزار چراغ را روشن نماید و بعضی کارخانه های دیگر را دایر کرد</p>	۱۳۳۴ ق			
	<p>نصیر زاده ها نیز از بزرگترین واقفان قفقازی مشهد به شمار میروند که موقوفات خاصی در جهت تعلیم و تربیت دارند</p>			<p>مدارسی را که تاسیس و یا گسترش دادند به نام هریک از نصیرزاده ها نامگذاری کردند عمارت چهار طبقه از موقوفه های ایشان بود که اداریه فرهنگ خراسان موظف بود عواید آن را خرج دانش آموزان بی بضاعت کند</p>	

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
قفقازی ها	قفقازی ها پیشگامان عرصه ی تئاتر و سینما بودند و در حوزه ی روزنامه و تاسیس چاپخانه نیز فعال بودند تاسیس مدرسه انجمن خیریه و شرکت در انجمن ها از دیگر فعالیت های فرهنگی قفقازی به شمار میرود				
	نصیر بیک اف از قفقازی های فعال در عرصه ی تئاتر بود میر سید حمید قره باغی جزو اولین مهاجرانی است که تقاضای تاسیس سینما در مشهد کرد نیکولاس گریگوریان علی بیک نیز در سال ۱۳۰۳ ق درخواست تاسیس سینما در هر نقطه ای کرد در نهایت در سال ۱۳۱۰ ش سینما توس و در سال ۱۳۱۵ ش سینما خیام را تاسیس کرد حسن بیک حبیبی نیز سینما دیده بان را تاسیس کرد و در سال ۱۳۱۷ شرکت سهامی سینما را تشکیل داد				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
قفقازی ها	میر مرتضی قره باغی که بعد ها فامیل رویین تن را برگزید موسس و مدیر چاپخانه ی طوس بود او چاپخانه ی دارالطباعة طوس را در ۱۳۲۰ ق تاسیس کرد دومین نشریه ی مشهد با نام بشارت را در سال ۱۲۸۵ ش در آن چاپخانه به چاپ رسید	۱۳۲۰ ق			این چاپخانه در چاپ روزنامه های مشهد نقش اول را ایفا میکرد
	تاسیس انجمن سعادت در مشهد که در ارتباط با انجمن سعادت استانبول و آزادی خواهان بادکوبه بود تعداد قفقازی های در این انجمن زیاد بود و از سرشناسان آن میتوان به آقا میر مرتضی قره باغی ، آقاییوسف بیک قره باغی، اشاره کرد	۱۳۲۵ ق			
	قفقازی ها از مهمترین و موثر ترین مهاجران مقیم مشهد در زمینه ی سیاسی بودند. آنان در انقلاب مشروطه در دو جناح مشروطه خواهان و مرتجعین حاضر بودند حیدر عمو اوغلو از موثر ترین قفقازی های مشهد بود که محمد تقی بهار تشکیل شعبه ی حزب دموکرات در مشهد را با تعلیم و مسافرت های او به مشهد مرتبط				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
قفقازی ها	حزب مجاهد کمی پیش از انقلاب مشروطه توسط حیدر عمو اوغلو تاسیس شد و دو سال بعد مرامنامه ی آن در مشهد چاپ شد	۱۲۸۴ ش			
	طلاب قفقازی نیز نقش مهمی در وقایع سیاسی مشهد داشتند و از اولین حوادثی که در آن نقش داشتند اغتشاش نان ۱۳۲۱ ق بود بین طلاب مشهدی و طلاب قفقازی اختلاف وجود داشت این طلاب مواره اغتشاش میکردند و به طلاب فارسی زبان و ایرانی مدرسه ی خیرات خان حمله و آنها را کتک میزدند				
	تشکیل شعبه ی حزب عدالت در مشهد که شاخه ای از حزب عدالت در باکو بود توسط قفقازی های مقیم مشهد فردی به نام سید مهدی خیاط مسئولیت این شاخه را به عهده گرفت	اواخر ۱۲۹۸ ش			
	در قیام کلنل پسیان قفقازی ها نقش ممتازی داشتند آنان حزب ملیون خراسان را بوجود آوردند			اسماعیل نخجوانی، مشهدی حسینقلی و میر مرتضی قره باغی و... رهبران حزب بودند	

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
قفقازی ها	<p>مهاجران قفقازی ساکن مشهد اغلب تاجر بودند</p> <p>یکی از مهم ترین تجار قره باغی مشهد مشهدی نصیر قره باغی بود وی کارخانه ی صابون معطر را در مشهد تاسیس کرد حاجی محمد باقر که او نیز از تبعه ی روس بود امتیاز کارخانه ی برق آستانه را گرفت</p> <p>نصیر بیک اوف ها که ملاکان بزرگی بودند به تدریج اموال فراوانی را در مشهد خریدند خانه ی نصیربیک اوف در ۱۳۵۰ ش توسط نماینده ی آیت الله خویی خریداری شد و به مدرسه ی علمیه ی آیت الله خویی تبدیل شد</p>				
	<p>برادران نصیرزاده نیز در کارخانه ها و موسسات اقتصادی مشهد نقش عمده ای داشتند آنان تجارتخانه ای به نام شرکت تضامنی جلیل نصیرزاده و برادران در سال ۱۳۱۷ش تاسیس کردند</p>			<p>این تجارتخانه در سال ۱۳۰۸ در زمینه ی سهمیه بندی قند نقش داشتند</p> <p>نصیرزاده ها از خانواده های سرشناس قفقازی بودند که در مسائل اقتصادی مشهد نقش زیادی داشتند</p>	

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
قفقازی ها	در دوره ی پهلوی و با شکل گیری نظام کمونیستی در روسیه آخرین موج از قفقازی ها وارد مشهد شدند و ارتباط ایشان با روسیه قطع شد				
مرو ی ها	اولین گروه مروی ها در سال ۱۲۲۳ پس از خروج از مرو از سلطه ی قاجار وارد مشهد شدند	۱۲۲۳ ق			میتوان مروی ها متمرکز ترین و بزرگترین گروه مهاجر در مشهد در ابتدای دوره ی قاجار دانست که توان نظامی فراوانی داشتند
	مرو ی ها در زمان شورش سالار نقش مهمی ایفا کردند رجب بهادر مروی مهم ترین و موثر ترین شخص در قیام سالار بود او در ابتدای قیام ابراهیم سلطان از بزرگان مشهد و حاجی میرزا عبدالله خویی را کشت او واسطه ی تسلیم شدن سالار در مقابل حمله ی لشکریان حسام السلطنه شد محمدباقر خان مروی از دیگر چهره های سرشناس مروی در قیام سالار بود سالار به او لقب سردار داد و او را مامور به غارت خزانه ی حرم رضوی نمود				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
مروى ها	<p>مروى هاى مشهد مهم ترين گروه مهاجر در زمينه ى تعدد موقوفات هستند موقوفات آنها بيشتر در راستاى ساخت حسينيه بوده ملا محمد قلى مروى حسينيه ى اى را در محله ى باغ دولاب وقف كرد</p> <p>قربانعلی بیک مروی از بزرگترین واقفان مروی مشهد بوده که موقوفات وی باید صرف روضه خوانی در مسجد بالای حوض انبار میشد. حاجی ابراهیم یکی دیگر از واقفان مسجد ساز مروی بود وی علاوه بر مسجد موقوفات دیگری هم داشته که برای تعزیه در همان مسجد صرف میشد .مسجد مروی ها نیز توسط سید رضا بیک مروی ساخته شد</p> <p>بعد از مسجد مروی ها آب انبار مهم ترین بنای شناخته شده ى این گروه در مشهد است که توسط سید رضا بیک مروی وقف شده</p>				<p>بجز يك مورد ديگر مساجد و موقوفات مروى ها در محله ى نوغان قرار داشته</p>

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
انگلیسی ها	تاسیس کنسولگری انگلیس در مشهد که مقدمات ورود انگلیسی ها را به این شهر فراهم کرد			سرهنک چارلز مک لین سرکنسول بریتانیا در این زمان بود	
	از مهم ترین عوامل حضور انگلیسی ها در مشهد امتیاز رژی بود. که البته بعد از ماجرای تنباکو ناکام ماند	۱۳۰۸ ق			
	بخش زیادی از امور اقتصادی انگلیسی ها در قالب بانک شاهنشاهی انجام میگرفت این بانک در مشهد در سال ۱۳۰۸ ق تاسیس شد این بانک با نام بانک انگلیس شناخته میشد و ابتدا نزدیک مسجد شاه و در میدان ارگ قرار داشت	۱۳۰۸ ق			
	بخشی از سیاست انگلیس در مشهد از راه های عام المنفعه و درمانی اجرا میشد تاسیس درمانگاه کنسولگری انگلیس نیز با همین هدف بود این درمانگاه یکی از چهار درمانگاه مهم مشهد در دوره ی قاجار بود و علاوه بر ارائه ی خدمات درمانی تاثیر زیادی بر مردم میگذاشت این				این درمانگاه در سال حدود ۶۰۰۰ نفر مراجعه کننده داشت که ا شهر های اطراف می آمدند. دکتر ها که همگی از افسران کنسولگری بودند در قبال درمان رایگان از مردم اطلاعات به دست می آوردند

سلسله رویدادهای هم آفرینی فیلمنامه مبتنی بر هویت	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر	قوم مهاجر
ادامه: درمانگاه در اوایل دوره‌ی پهلوی به بیمارستانی بزرگ تبدیل شد و بعد از رشد فعالیت آمریکایی‌ها در مشهد فعالیت آن محدود شد این درمانگاه حدود نیم قرن در مشهد فعالیت کرد					انگلیسی‌ها
یکی از وظایف مهم اعضای کنسولگری بریتانیا در مشهد جمع‌آوری اطلاعات بود که برای این کار راه‌های مختلفی داشتند تذمیع مسئول تلگراف مشهد و رشوه دادن به مسئولان حکومتی در مشهد استفاده از هندی‌هایی که در کنسولگری مترجم بودند و					
یکی از وظایف پست نظامی کنسولگری بریتانیا در مشهد در زمان ساکس شناسایی اعیان اشراف و تنظیم فهرست‌هایی درباره ویژگی‌ها و قابلیت‌های افراد مختلف بود			سایکس از موثرترین سرکنسولگری‌های انگلیس در مشهد بوده است که دوره‌ی فعالیت او از مهم‌ترین سالهای سیاست انگلیس در مشهد بود	در اسناد انگلیس در سال ۱۳۲۳ ق نام ۱۸ تن از اعیان و اشراف خراسان با ریشه قبیله‌ای جزو خوانین شهرها ذکر شده از آنها در پیش برد اهداف خود استفاده می‌کرده است	

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
انگلیسی ها	یکی دیگر از راه های تامین منافع انگلیسی ها در مشهد اعطای تابعیت به افراد صاحب نفوذ بود. مثلاً تجار بزرگی چون حاج محمد کاظم یزدی، خان صاحب حاجی محمد افشار تاجر، و شاهزاده حسن میرزا منتصر الملک				جمع آوری اطلاعات امکان اجرای سیاست های انگلیس در مشهد را فراهم کرد و آنان توانستند از زمان استقرار کنسولگری تا برچیده شدن آن نقش مهمی در تحولات مشهد و شرق کشور داشته باشند
	سایکس مهم ترین نقش خود را در جریان انقلاب مشروطه و بعد از آن ایفا کرد و از راه های مختلف درصدد نفوذ در درون جامعه ی دینی مشهد برآمد از اقدامات او میتوان به ملاقات با روحانیون مهم آستان قدس، تقدیم ساعت دیواری بزرگ به حرم مطهر، تاسیس ورزشگاه بزرگ از اقدامات وی بود از مهم ترین اقدامات او بعد از ماجرای به توپ بستن حرم توسط روس ها بهره برداری تبلیغاتی علیه رقیب بود او				سایکس در دوره ی فعالیت خود توانست رقیب دیرینه ی انگلیس را از اعتبار بیاندازد و برای اولین بار موقعیت انگلیس ها از روس ها برتر شد

				همچنین توانست به پیشنهاد مقامات آستانه بار بررسی خسارات وارد حرم شود او توانست وارد منطقه ی ممنوعه برای غیر مسلمانان شود	
قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
انگلیسی ها	با شروع جنگ جهانی اول کنسولگری بریتانیا در مشهد تبدیل به اصلی ترین منبع تامین نیرو برای جبهه های سیستان و قاینات بود				
	بعد از انقلاب ۱۹۱۷ م در روسیه نیرو های روس که مشهد در اختیار آنها بود عقب نشینی کردند و فرصتی برای پیشروی انگلیسی ها به سوی مشهد پیش آمد در این شرایط از اردیبهشت ۱۲۹۷ ش شرایط در مشهد به نفع انگلیسی ها تغییر کرد				
	قحطی مشکل اصلی جنگ جهانی اول در ایران و مشهد بود که به سبب خرید انگلیسی ها از بازارهای شهر شرایط قحطی وخیم تر میشد در این دوره اقدامات به ظاهر انسانی انگلیسی ها افزایش یافت و روزانه شش هزار نفر را خوراک میدادند				

سلسله رویدادهای هم آفرینی فیلمنامه مبتنی بر هویت	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر	قوم مهاجر
در سال ۱۳۱۳ ش تعداد انگلیسی ها در مشهد ۵۰۸ نفر بودند البته بیشتر هندی های مقیم مشهد اتباع انگلیس بودند					انگلیسی ها
از آنجایی که بربر ها در استخدام انگلیس بودند و در قیام گوهرشاد نقش زیادی داشتند رضا شاه انگلیسی های را در قیام گوهرشاد مقصر میدانست این موضوع و ارتباط رضا شاه با انگلیسی ها موجب شد تا کنسولگری انگلیس کم رنگ شود					
پس از حمله ی روس ها در ۵ شهریور ۱۳۲۰ ش کنسولگری انگلیس به فعالیت های خود جان تازه ای داد					
گاراژ UKCC در مشهد سیستم حمل و نقلی بود که انگلیسی ها در ایران به راه انداخته بودند این شرکت فعالیت های اقتصادی و تولیدی هم انجام میداد					
انتشار روزنامه ی دیلی نیوز بولتن توسط کنسولگری انگلیس	۱۳۲۵/۹/۲۷				
تشکیل انجمن روابط فرهنگی ایران و انگلیس از دیگر اقدامات در دوره جنگ جهانی دوم بود					

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
انگلیسی ها	فعالیت انگلیسی ها در سال ۱۳۲۷ به پایان رسید و سر کنسول چهار روز بعد از تعطیلی کنسولگری از مشهد خارج شد	۱۳۲۷/۹/۱۰			کنسولگری انگلیس همچنان فعال بود تا آنکه در سال ۱۳۳۰ دولت مصدق تصمیم به حذف تمام کنسولگری های انگلیس گرفت بعد از این اتفاق مردم با برگزاری جشن های مختلف شادی خود را ابراز کردند
	پس از انحلال کنسولگری تنها شورای فرهنگی بریتانیا در مشهد فعال بود فعالیت اگلیسی ها از سال ۱۳۳۲ معطوف به فعالیت های فرهنگی بود				
هندی ها	پس از استقرار کنسولگری انگلیس در مشهد به دلیل فعالیت شدن محور تجاری خراسان - هند ورود هندی ها به مشهد بیشتر شد و از آن زمان هندی ها گروه مهمی از اتباع انگلیس در مشهد بودند	۱۳۱۹ ش			هندی های مقیم مشهد در آن سال ۵۰ نفر بودند که اغلب یا تاجر بودند یا محافظ و سرباز انگلیسی ها
	گاراژ هند از مهم ترین تجارتخانه های هندی در دوره ی رضا شاه در مشهد بود هندی های مشغول در زمینه ی ماشین داری و حمل و نقل در این گاراژ متمرکز	۱۳۰۷ ش			

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
هندی ها	هندی ها پیشگامان راه اندازی خطوط اتوبوسرانی در مشهد بودند که با ۴ دستگاه اتوبوس اولین سیستم داخل شهری را راه اندازی کردند	۱۳۱۸ ش			
	جمعیت هندی های مقیم مشهد در اوایل دوره ی پهلوی به اوج خود رسید ولی در زمان رضا شاه و کمرنگ شدن فعالیت کنسولگری انگلیس این جمعیت کاه یافت البته در زمان جنگ جهانی دوم جمعیت هندی های مشهد مجدد افزایش یافت				
	تشکیل انجمن روابط ایران و هند	۱۳۲۳/۷/۲۵			
	تاسیس انجمن فرهنگی ایران و هند در مشهد به وسیله ی خواجه حمید (معلم هندی)				
	وجود کفشداری های هندی در دوره ی قاجار نشانه ی حضور شیعیان هندی در مشهد در آن دوره است				قدیمی ترین گزارش از کفشداری های هندی سندی در سال ۱۲۹۹ ق است
	غلامرضا هندی از زائرانی بود که بعد از زیارت مقیم مشهد شداو و فرزندان او تا ۵				محمد ارجمند نیا از بازماندگان این خاندان است

نسل همگی در کفشداری مشغول بودند	که بعد از انقلاب به کفشداری آستان قدس انتخاب شد				
قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
هندی ها	سادات گروهی از مهاجران هندی در مشهد بودند که ابتدا به قصد زیارت آمدند اما بعد مقیم شدند سید علی رضوی هندی، سید مظهر هندوستانی				
	خوجه ها دسته ای دیگر از مهاجران هندی بودند مشهور ترین آنها: حاج سید کاظم صدرالادبائی معروف به سید خردو خطیب باشی آستان قدس بود در سال ۱۳۳۰ مسافرت هایی به منطق شیعه نشین پاکستان و زنگبار داشت و در بازگشت مبلغ زیادی از هدایا نذوراتو درب نقره و مطلائی برای آستان قدس آورد				این در، در ۱۳۳۱/۱/۱۵ در حرم نصب شد
	تبتی ها گروه دیگری از هندی ها بودند که غلامحسین تبتی روضه خوان و مرثیه سرای زائران تبتی بود				
	هندی های مشهد در فقدان انگلیسی ها وزنه ی قابل توجهی نبودند و غیر از نقش				البته سادات و مسلمانان هندی ارتباط زیادی با

کنسولگری انگلیس نداشتند و به همین جهت در مشهدراحت تر پذیرفته شدند			تجاری در راستای استعمار انگلیس بود اهمیت دیگری نداشت	
اطلاعات بیشتر	افراد شاخص	مکان	تاریخ و سال	مهم ترین اقدامات در مشهد
				کشمیری های مشهد سه منشا متفاوت دارند گروهی بومی اطراف مشهد و روستای قرقی بودند که به زراعت مشغول بوده و فامیل آنها کشمشی بود که بعد ها به کشمیری تغییر کرد گروه دوم تولید کنندگان و فروشندگان پارچه بودند پارچه های کشمیری بودند که فامیلشان کشمیری شد گروه سوم کشمیری های مهاجر از هند بودند که مورد بررسی قرار میگیرند
وقف نامه ی الله وردی خان نشان میدهد (۹۹۶ ق) کشمیری ها از اواسط دوره ی صفویه در مشهد استقرار یافته بودند این اسناد بسیار قدیمی تر از دیگر گروه های مهاجر است			پیش از ۹۹۶ ق	کشمیری ها از قدیمی ترین گروه های مهاجر در مشهد بودند که خیلی قبل تر از انگلیسی ها به سبب تجارت و شیعه بودن وار مشهد شدند و به تدریج به اینجا کوچ کردند
حسینیه یکی از مشخصه های محله ی کشمیری ها بود تکیه و حوض انبار هسته ی اصلی				کشمیری ها را پیشگام ساخت آثار و نشانه های مهاجران در مشهد دانست آنان زودتر

				از دیگر مهاجران مشهد حله ی خود را تشکیل دادند	محلّه ی کشمیری ها در شرق نوغان بود
قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
کشمیری ها	حسینیه ی سید نورشاه کشمیری همان تکیه ی معروف کشمیری ها بود که قبل از سال ۱۲۴۰ ق ساخته شد و کربلایی شعبان پسر کربلایی رجب کشمیری الاصل موقوفه ای برای این تکیه در سال ۱۲۴۰ در نظر گرفت	۱۲۴۰ ق			باتوجه به تاریخ این وقف نامه باید مدعی شد کشمیری ها جزو قدیمی ترین گروه های جمعیتی مشهد بودند که دارای موقوفات خاص خود شدند
	روند مهاجرت کشمیری ها در دوره ی قاجار نیز ادامه داشت و بیشتر شد اسناد آستان قدس نشان میدهد این مهاجران بیشتر سادات بودند که بسیاری از آنان خیلی زود مستمری بگیر آستان شدند				
	کشمیر در دوره ی استعمار انگلیس بر هند جزو مناطق تحت نفوذ آنان شد و کشمیری های مهاجر بعد از استقرار کنسولگری انگلیس در مشهد پشتوانه ای خارجی یافتند که میتواندست از منافع آنان دفاع کنند				تعداد کشمیری های مشهد که جزو اتباع انگلیس بودند در سال ۱۳۱۹ ق ۱۰۰ نفر ذکر شده است

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
کشمیری ها	کشمیری ها بیشتر شغل آزاد و مغازه داشتند و بعد از انقلاب در مناسب دولتی و نظامی نیز مشغول شدند یکی از چهره های خیر آنان حاج آقای کشمیری است				
آمریکایی ها	آمریکایی ها حضور خود در مشهد را با مبلغان دینی شروع کردند و با ایجاد کلیسا مدرسه و چاپخانه به تبلیغ آرا و عقاید خود پرداختند			ولف از نخستین آمریکایی هایی بود که به مشهد آمد و به تبلیغ مسیحیت پرداخت	مبلغان در دهه ی پایانی حکومت قاجار (۱۳۲۹ق/۱۹۱۱م) موفق شدند در مشهد مستقر شوند
	تاسیس مریض خانه در کوچه ی ارگ مشهد درمانگاه آمریکایی ها در جنگ جهانی اول علاوه بر درمان تهیه ی خوراک و برای مردم قحطی زده را نیز به عهده گرفت درمانگاه در سال ۱۹۱۹م/۱۳۳۷ ق به باغ عنبران منتقل شد و پنج سال بعد بیمارستان آمریکایی ها در چهارباغ تاسیس و درمانگاه به آنجا منتقل شد	۱۹۱۵م/۱۳۳۳ق			این مریض خانه توسط کشیش های آمریکایی تاسیس شد و هدف اصلی آن نفوذ در بین مردم بود فعالیت های درمانگاه در جریان قحطی بر محبوبیت مسیونر آمریکایی افزود
	تغییر و گسترش بیمارستان آمریکایی ها این بیمارستان یکی از ۳ بیمارستان برتر مشهد بود و پنجاه تخت خواب داشت	۱۳۰۴ ش			فعالیت این بیمارستان در سال ۱۳۳۱ ش با انتقادات زیادی مواجه شد و از آن با عنوان کانون جاسوسی آمریکا یاد شد

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
آمریکایی ها	تاسیس آموزشگاه پرستاری توسط آمریکایی ها	۱۳۲۷ش			
	تاسیس مدرسه متوسطه پسرانه	۱۳۱۰- ۱۳۱۲ش			سال ۱۳۱۶ تعطیل شد
	تاسیس کنسولگری آمریکا در مشهد	مرداد ۱۳۲۸ ش			
	اقدامات کنسولگری آمریکا: دادن بورسیه ی تحصیلی به دانش آموزان دبیرستان ها نمایش فیلم (با موضوع فرهنگ ایرانی و ایران باستان) اعزام سپاه صلح از مشهد به همه ی نقاط کشور				
	تاسیس اداره ی اصل چهار ترومن در مشهد برگزاری کلاس زبان کمک به تاسیس دانشسرای کشاورزی کارخانه کمپوت سازی مشهد و شرکت تعاونی روستایی فریمان سازماندهی ادارات مشهد و آموزش به نیروها و اصلاح الگوی آموزشی مدارس مشهد همگی از اقدامات این اداره بود	اول مهر ۱۳۳۱ ش			
	باشگاه لاینز آستان قدس و باشگاه لاینز شهرداری به سبب حضور آمریکایی ها در مشهد تاسیس شد	۱۳۳۹ش			برخی این گونه تشکیلات را جزو کانون های فراماسونری دانسته اند

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
آمریکایی ها	تاسیس انجمن روابط فرهنگی ایران و آمریکا بخش فرهنگی فعالیت های آمریکا در قالب این انجمن شکل گرفت. از فعالیت های این انجمن میتوان به اعطای بورس تحصیلی، برگزاری کلاس زبان و پخش فیلم بود.	۱۳۴۱/۵/۱			یکی از مهم ترین فعالیت های آنان تبلیغ مسیحیت و ترجمه کردن کتب دینی مسیحیت برای مردم مشهد بود
افغان ها (دوره ی قاجار و پهلوی)	ایالات تیموری هزاره و جمشیدی در دوره ی ناصرالدین شاه با تثبیت مرز های جدید تابعیت ایران را پذیرفتند				
تیموری ها	ایل تیموری یکی از مهم ترین چهار تیره ی اویماق بود که از شمال هرات به اطراف مشهد آمد علی مردان خان از مهم ترین و موثر ترین شخصیت تیموری مشهد در دوره ی قاجار بود او اولین کسی بود که درجه ی سرهنگ تمام را گرفت و به تدریج به سرداری ارتقا یافت				نیروهای او بود و در دوره ی ششم مجلس ملی به عنوان جوان ترین نماینده وارد مجلس شد و در ادوار هفتم تا نهم و دوازدهم تا پانزدهم و در دوره ی هجدهم نماینده ی مردم مشهد و کاشمر و تون و طبس فردوس گلشن بودند
	امیر تیمور کلالی از تیموریانی بود که حاکم قوچان شد و در زمان قیام کلنل پسپان نیز یکی از سران متنفذ و سرپرست یک واحد از				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
افغان ها (دوره ی قاجار و پهلوی) تیموری ها	امیر تیمور کلالی از تیموریانی بود که حاکم قوچان شد و در زمان قیام کلنل پسیان نیز یکی از سران متنفذ و سرپرست یک واحد از نیروهای او بود و در دوره ی ششم مجلس ملی به عنوان جوان ترین نماینده وارد مجلس شد و در ادوار هفتم تا نهم و دوازدهم تا پانزدهم و در دوره ی هجدهم نماینده ی مردم مشهد و کاشمر و تون و طبس فردوس گلشن بودند				
	علی مردان خان نصرت الملک رئیس ایل تیموری بزرگترین واقف این ایل است او کتب نسخ چاپی را به کتابخانه ی آستان قدس اهدا کرد				
	ایل تیموری در قیام محمد تقی خان پسیان نقش پر رنگی داشتند				
	اثرات حضور روسای ایل تیموری بسیار است که از جمله ی آنان میتوان به حوض نصرت الملک، کوچه نصرت الملک و کوچه ی شوکت الدوله ،باغ شوکت اشاره کرد				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
افغان ها (دوره ی قاجار و پهلوی)	جمعیت هزاره های مشهدی را میتوان ۵۰۰۰ خانوار تخمین زد				مهم ترین نقش هزاره های اطراف مشهد خدمت به انگلیسی ها بود
هزاره ها و هراتی ها	درمیان مهاجران افغان مشهد هراتی ها از همه منسجم تر بودند و به دلیل نزدیک بودن فرهنگ آنان با فرهنگ مردم مشهد تعداد آنان بیشتر از دیگر هاجران افغان بوده و از دوره ی حکومت امیر عبدالرحمن خان اختلافات مذهبی نیز باعث مهاجرت بیشتر هراتی ها به مشهد شد				
	در دوره ی مشروطه هراتی های مقیم مشهد زیاد بودند و انجمن هراتی های مشهد را تشکیل دادند				
	افغان ها در تجارت فعال بودند و در اواخر دوره ی قاجار ۵۰۰ افغانی در مشهد ساکن بودند و کاروانسرا هایی از خود داشتند که در آن به تجارت مشغول بودند			حاج محمود هراتی بزرگترین تاجر هراتی در مشهد بود	
	هراتی ها تعداد زیادی موقوفه داشتند به دلیل کثرت جمعیت آنها امری طبیعی است				

				سید احمد هراتی، سید محمد هروی، غلامرضا هروی الاصل مشهدی همگی از واقفان بزرگ هراتی در مشهد بودند	
قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
افغان ها (دوره ی قاجار و پهلوی)	هراتی های مقیم مشهد تنها در نسل اول مهاجر محسوب میشدند و بعد از آن به عنوان شهروند مشهدی بدون هیچ محدودیتی زندگی میکردن نمونه ی آن طاهر احمد زاده پسر حاج محمود هراتی بود که استاندار خراسان شد				
	قندهاری ها از دیگر اقوام افغان مهاجر در مشهد بودند که اغلب شیعه و سید بودند				
	کابلی ها قوم دیگر افغان های مهاجر بودند که تعدادشان زیاد نبود اغلب تاجر بودند و برخی در پوستین دوزی تبحر داشتند				
	بربری های افغان که به مشهد مهاجرت کرده بودند که به دلیل سیاست دینی امیر عبدالرحمان خان و کشتار شیعیان به مشهد آمدند				
	تاسیس کنسولگری افغانستان در مشهد توسط عبدالباقی خان اولین سرکنسول	۱۳۴۰ ق			

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
مهاجرت جدید افغان ها	بعد از کودتای سردار محمد داوود علیه ظاهر شاه در افغانستان شمار زیادی از افغان ها به مشهد مهاجرت کردند	۱۳۵۲-۱۳۵۷ ش			مهاجران افغانی که به ایران آمدند غالبا فارسی زبان بودند
	مهاجران افغانی در ایران بیشتر در استان های مرزی مثل خراسان سیستان و بلوچستان				
	بسیاری از ایشان کارگران ساده ی ساختمانی بودند و بیشتر در محله های قلعه ساختمان گلشهر و قلعه خیابان ساکن هستند				
	تعداد آنها بر اساس طرح آمایش سال ۱۳۸۸ ۱۳۵ هزار نفر گزارش شد که این تعداد مهاجران قانونی هستند و تعداد ۵۰ تا ۶۰ هزار مهاجر افغان غیر قانونی نیز در خراسان وجود دارند				
	مشاغل افغان ها زیر نظر سازمان اشتغال اتباع خارجی کنترل میشود و آنها بجز در برخی مشاغل خاص برای انتخاب شغل ممنوعیت ندارند				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
مهاجران عراقی	عراق مهاجرین ایرانی را که در زمان رضا شاه به علت سیاست های دینی او به عراق رفته بودند در زمان حزب بعث با وضع اصف باری به ایران بازگرداند این اخراجی ها معاودین نام گذاری شدند معاودینی که مشهد را برای زندگی انتخاب کردند حدود ۴۰ خانوار بودند و بعد از آن افزایش یافتند و تا حدود ۱۰۰ خانوار بودند	۱۳۴۸ ش			
	کاظمینی ها گروهی دیگر از مهاجرین عراقی در مشهد بودند ایرانی های مقیم کاظمین از سال ۴۹ از آنجا اخراج شدند و ابتدا به تهران وبعد به شهر هایی نظیر مشهد رفتند				حسینی ی کاظمینی ها در سال ۵۴ در مشهد تاسیس شد این حسینی ی یکی از بزرگترین و باشکوه ترین حسینی ی مهاجران مقیم مشهد است
	نجفی ها نیز گروهی دیگر از مهاجرین هستند و بعد از اخراج از نجف به مشهد آمدند	۱۳۴۹ ش			
	کربلایی های مقیم مشهد یکی دیگر از مهم ترین گروه های فعالی عراقی هستند و اکنون بیشتر در بازار و مشاغل آزاد فعالند.				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
مهاجران آذربایجان	ترک ها یکی از گروه های مهم مهاجر در مشهد هستند که از دوره ی قاجار تا کنون به طور مداوم به مشهد آمده اند یکی از علل این مهاجرت ها خشک سالی در موطن آنان بود بسیاری از آنان در دوره ی انقلاب بلشویکی آذربایجان به مشهد مهاجرت کردند بیماری بخصوص بیماری جذام نیز علت دیگر مهاجرت آنان بود				
	تاسیس هیات مکتب الرضا توسط عده ای ترک ها	۱۳۴۲ ش			
	تاسیس هیات فاطمیه آذربایجانی ها که در ابتدا حسینیه بود و بعد در سال ۱۳۶۵ ش به مسجد تبدیل شد				
	هیات پناهندگان به علی بن موسی الرضا آذربایجانی های مقیم مشهد توسط عده ای از ترک های محله ی فاطمیه تاسیس شد				
کرمانی های مقیم مشهد	کرمانی های مقیم مشهد به چهار گروه تقسیم میشوند که در دوره های مختلفی به مشهد آمدند سابقه ی حضور کرمانی ها در مشهد به دوره ی قاجار برمیگردد				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
کرمانی های مقیم مشهد	<p>کرمانی های قبر میر قدیمی ترین گروه کرمانی ها در مشهد بودند که بعد از جنگ آقا محمدخان قاجار با لطفعلی خان زند به مشهد آمدند و در وحله ی قبر میر ساکن شدند</p> <p>از دیگر گروه کرمانی های ساکن مشهد باید به کرمانی های کشاورز ساکن حسین آباد ، کرمانی های شال باف ساکن عید گاه، کرمانی های نظامی ساکن خیابان عدل خمینی اشاره کرد</p>				
یزدی های مقیم مشهد	<p>مهاجرت یزدی ها به مشهد بیشتر در دوه ی قاجار شکل گرفت که اکثرا تاجر و صنعتگر بودند</p> <p>یزدی ها در بسیاری از وقایع سیاسی مشهد نقش پر رنگی داشتند و در سال ۱۳۲۸ انجمن خیریه ی اتفاقیه ی تجار یزدی را تاسیس کردند</p>				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
کاشانی های مقیم مشهد	مهم ترین نشانه ی حضور کاشانی ها در مشهد کاروانسرای در بازار سرشور بوده که به خان کاشی معروف بود بیشتر کاشانی ها برای تجارت و زیارت به مشهد آمده بودند				
	تاسیس هیات کاشانی های مقیم مشهد	۱۳۰۱ ش			
زابلی های مقیم مشهد	زابلی ها مهم ترین گروه جمعیتی مشهد هستند که در چند بازه ی زمانی وارد مشهد شدند و در نقاط مختلف شهر سکنی گزیدند در زمان قاجار شیعیان زابلی در محله ی بالا و پایین خیابان زندگی میکردند تعداد زابلی ها در دوره ی ناصرالدین شاه رو به نقصان رت و در سال ۱۳۰۹ ق تعداد آنان ۲۵۰ نفر ذکر شده است				
	زابلی های حوض خرابه قدیمی ترین گروه زابلی های مهاجر بودند که در محله ی حوض خرابه ساکن شدند و حسینیه ی زابلی ها را تاسیس کردند				
	زابلی های عید گاه که در این محله زندگی میکردند و در حدود ۶۰ سال پیش تمام این محله زابلی بودند و تعداد آن ها حدود ۲۰۰ خانوار بوده است				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
زابلی های مقیم مشهد	زابلی های دروازه قوچان که در دوره ی خشکسالی سیستان در سال ۱۳۳۲ ش وارد مشهد شدند حدود ۱۰۵ خانوار بودند				
	زابلی های گل خطمی که حدود ۱۵ خانوار بودند در سال ۱۳۴۰ ش به مشهد آمدند و در ناحیه ی گل خطمی ساکن شدند				
	زابلی های عدل خمینی که بیشتر نظامی بودند و مسجد و حسینیه ی سیستانی های مقیم مشهد را ساختند				
گیلانی های مقیم مشهد	در دوره ی قاجار بیشتر مردم از خرایان به شمال کشور مهاجرت میکردند و گیلانی ها کم تر به مشهد مهاجرت میکردند				
	یکی از مهم ترین خانواده های مازندرانی مشهد محمد اسماعیل منیر مازندرانی بود که روزنامه ی مهر منیر را منتشر کرد و به یکی از شخصیت های فرهنگی و مطبوعاتی تبدیل شد				
اعراب خوزستان	در پی وقوع جنگ تحمیلی عرب های خوزستان به مشهد مهاجرت کردند	۱۳۵۵-۱۳۶۵			گروه بزرگی از آنان در مجتمع شهید بهشتی ساکن شدند که به آن شهرک شهرک عرب ها میگویند

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
مهاجران جنوب خراسان	قائینی ها در دوره ی قاجار بسیار کم بودند و در نیم قرن اخیر واژه ی قاین برای همه ی مهاجران جنوب خراسان استفاده میشده مهم ترین نشانه ی حضور قائینی ها در مشهد که از دوره ی قاجار باقی مانده کفشداری قائینی ها در صحن جمهوری است که در سال ۱۲۹۸ ق احداث شده است				
	قائینی های حسینییه ی سرشور به علت قحطی و خشکسالی و بیکاری ۲۵ خانوار به مشهد آمدند				
	تاسیس حسینییه ی قائینی های مقیم مشهد	۱۳۴۹ ش		.	
	مهاجران اطراف قاین که از روستای بیهود به مشهد مهاجرت کردند حسینییه ی بیهودی که متعلق به این قوم است در سال ۱۳۳۳ ش تاسیس شد				
	بیرجندی ها در نیم قرن پیش از قاینات جدا شدند مهاجرت آنان از زمان قاجار وجود داشت . بانام قائینی ها شناخته میشدند از دوره ی پهلوی دو گروه از بیرجندی به مشهد مهاجرت کردند آنان در سال ۱۳۳۵ ش انجمن بیرجندی ها را تشکیل دادند				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
مهاجران جنوب خراسان	مهاجران سر بیشه و طارق دیگر گروه از مهاجران جنوب خراسان بودند و در محدوده ی چهارراه خسروی و گنبد سبز ساکن شدند آنان بیشتر از کارمندان سربیشه بودند که در سال ۱۳۷۲ شبه مشهد کوچ کردند	۱۳۷۲			
مهاجران خراسان رضوی	بجستان یکی از شهر های نزدیک کاشمر است که گروهی از آنان در سال ۱۳۲۰ ش به مشهد مهاجرت کردند	۱۳۲۰ ش			
	فردوسی ها گروه دیگری از مهاجران در مشهد هستند که از حدود سی سال پیش به مشهد آمدند فردوسی های مقیم مشهد از سال ۱۳۴۶ ش به صورت منسجم در فعالیت های سیاسی مشهد ظاهر شدند			.	کاشمیری های مقیم مشهد چند دسته هستند قدیمی ترین آنان در دوره ی قاجار به مشهد مهاجرت کردند
	گروهی از گنابادی ها نیز به مشهد مهاجرت کردند و در سال ۱۳۴۶ ش شکل گنابادی های مقیم مشهد را تاسیس کردند				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
مهاجران خراسان رضوی	کاشمیری های مقیم مشهد چند دسته هستند قدیمی ترین آنان در دوره ی قاجار به مشهد مهاجرت کردند و محل تقریبی سکونت آنان محله ی سرهانه میباشد				
	طبسی ها نیز از نیم قرن پیش تاکنون به مشهد مهاجرت میکرده اند قدیمی ترین گزارش از حضور آنان در مشهد به سال ۱۳۴۱ برمیگردد				
	تربته ها یکی از گروه های بزرگ مهاجر به مشهد هستند تعداد آنان تا دهه ی پنجاه زیاد نبود و بیشتر آنان تجار و بازرگانان بودند اما اکنون جمعیت قابل توجهی تربته در مشهد ساکن هستند				
	پیوه ژنی ها از روستای پیوه ژن بین نیشابور و مشهد مهاجرت گسترده به مشهد داشتند و در خیابان خریسی مسجد حسینیة و مجتمع فرهنگی خود را تاسیس کردند				
مهاجران شمال خراسان	این مهاجران از شهر های مختلفی هستند و از لحاظ زبانی به سه گروه فارس ترک و کرد زبان تقسیم میشوند				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
مهاجران شمال خراسان	قوچانی های مقیم مشهد جمعیت زیادی هستند و سابقه ی حضور آنان به بیش از نیم قرن میرسد				
	سرولایتی ها یکی دیگر از گروه های مهاجرین در مشهد هستند و تنها گروه جمعیتی هستند که تحقیقی در قالب پایان نامه در باره ی مهاجرت آنان صورت گرفته				
	مهاجران بام و جوین گروه دیگری از مهاجران در مشهد بودند و سابقه ی حضور آنان در مشهد به پیش از انقلاب برمیگردد				
	بجنوردی ها اگرچه در مشهد زیاد هستند اما انسجام ندارند و کمتر متمرکز هستند				
	گروه دیگری از مهاجران از روستا ها و شهر های اطراف مشهد نظیر شیروان و درگز کلات اسفراین بودند				
اقلیت های دینی غیر مسلمان ارامنه	سابقه ی حضور ارامنه به دوره ی نادر شاه برمیگردد او بعد از جنگ با جلفا تعدادی از ارامنه را به مشهد کوچ داد و تعدادی از اسرای ارامنه در جنگ با عثمانی ها را نیز به مشهد آورد				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
اقلیت های دینی غیر مسلمان ارامنه	ارامنه مشهد نقش و جایگاه مهمی در فعالیت های فرهنگی و هنری داشتند مهم ترین عرصه ی فعالیت آنان تئاتر و سینما بود و بعد از روس ها اولین گروه جمعیتی بودند که به طور منسجم و منظم در این زمینه فعالیت میکردند				
اقلیت های دینی غیر مسلمان	یهودی های مشهد را باید یکی از گروه های مهاجری دانست که پیرو یک دین خاص بودند اولین گروه یهودیان توسط نادرشاه از قزوین به مشهد منتقل شدند که تعداد آنان صد خانوار بود				
یهودی ها	یهودیان به تجارت و یا طبابت مشغول بودند			.	
اقلیت و گروه های مسلمان دراویش	در نوشته ها و اسناد و نقشه های مشهد قدیم اشاره های زیادی به دراویش شده است. سابقه ی حضور دراویش از دوره ی صفویه است و خانقاه های متعدد صوفیه در دوره ی پهلوی فعال بودند که برخی هنوز دایر است				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
اقلیت و گروه های مسلمان در اویش	موقعیت مذهبی شهر مشهد باعث سکونت در اویش مختلف در آن شد در اویش بکتاشی، خاکساریه، ذهبیه، احمدیه، نعمت اللهی، در شاخه های مختلف سلطان علیشاهی، نورعلیشاهی، صفی علی شاهی، نوربخشی، و گروه های پراکنده در مشهد زندگی میکردند				
اقلیت و گروه های مسلمان کولی ها	از مهم ترین ویژگی کولی ها کوچ و مهاجرت دائمی آنها بود البته برخلاف این قاعده کولی ها به تدریج در مشهد ساکن شدند آنان در دوره ی قاجار در محله ی نوغان ساکن شدند				
	طبق آمار سال ۱۲۹۵ - ۱۲۹۶ ق ۳۵ خانوار کولی در مشهد ساکن بودند که این تعداد در اواخر دوره ی قاجار افزایش یافت و به ۱۵۰ خانوار رسید				
اهل تسنن	اهل تسنن اقلیتی مذهبی در مشهد هستند که از چند صد سال پیش در مشهد سکنت داشتند				

قوم مهاجر	مهم ترین اقدامات در مشهد	تاریخ و سال	مکان	افراد شاخص	اطلاعات بیشتر
اقلیت و گروه های	اهل تسنن مشهد از لحاظ خاستگاه جغرافیایی و نژادی متنوع هستند بلوچ ها و ترکمن ها				
مسلمان اهل تسنن	بلوچ ها بزرگترین گروه سنی های مشهد هستند بلوچ های مشهد یا از بلوچ های سیستان و بلوچستان هستند و یا بلوچ های خراسانی هستند که از صالح آباد و خواف و سرخس و زور آباد مهاجرت کرده اند				
	ترکمن ها دومین گروه مهم اهل تسنن در مشهد هستند قدیمی ترین گروه ترکمن از اوایل دوره ی قاجار به مشهد آمده اند				